

Energiearmoede vraagt inzet op korte én lange termijn

Column door Pien van Berkel

Door de sterke stijging van de energieprijzen staat het onderwerp energiearmoede nu ook in Nederland op de kaart. In 2021 hebben wij onderzoek gedaan naar energiearmoede in relatie tot de warmtetransitie naar aardgasvrij. Sinds de zeer sterke stijging van de energieprijzen is het aantal huishoudens met energiearmoede explosief gegroeid. Energiearmoede is echter geen tijdelijk probleem. Een structurele aanpak is nodig, met maatregelen op de korte en lange termijn, om energiearmoede te bestrijden.

Tot eind 2021 nauwelijks aandacht voor energiearmoede in Nederland

Begin 2021 startten wij ons onderzoek naar [beleidsinstrumenten om energiearmoede in de warmtetransitie tegen te gaan](#). Tot eind 2021 was er vanuit de Nederlandse overheid nog nauwelijks aandacht voor energiearmoede. De gedachte was dat deze vorm van armoede deel uitmaakt van het generieke armoedebeleid. Ook was Nederland geen voorstander van “het voeren van inkomenspolitiek via de energierekening”.

Sterke toename aantal huishoudens met energiearmoede

Sinds eind 2021 zijn de energieprijzen echter sterk toegenomen. De oorlog in Oekraïne zet de gasmarkt verder onder druk, met een nog verdere stijging van de energieprijzen als gevolg. Als een huishouden vandaag een nieuw energiecontract moet afsluiten, dan betaalt het vier tot vijf keer zo veel per maand als in 2021. Waar we in ons onderzoek uit 2021 uitgingen van tussen de 230 - 630 duizend huishoudens met energiearmoede in Nederland, is dit aantal inmiddels flink toegenomen.

Verduurzaming gaat energiearmoede structureel tegen

Inzetten op het isoleren en aardgasvrij maken van woningen zorgt voor energiebesparing en gaat energiearmoede tegen. De kosten van grootschalige verduurzaming zijn weliswaar hoog, maar het heeft een blijvend effect. Daarom is het een goed idee als gemeenten in de warmtetransitie voorrang geven aan het verduurzamen van slechte geïsoleerde woningen die onderdak bieden aan huishoudens met lage inkomens. Ontzorging - in de vorm van advies, financiering, technische installatie en nazorg - is daarbij essentieel.

Maar wat kunnen we nú doen?

Het Rijk heeft gemeenten geld gegeven om huishoudens te ondersteunen die te maken hebben met energiearmoede. Wij hebben met de gemeente Zoetermeer bekeken hoe dit geld het beste kan worden besteed: effectief, haalbaar en met aandacht voor zowel eigenaar-bewoners als (sociale) huurders. De gemeenteraad van Zoetermeer heeft afgelopen maandagavond besloten om de middelen in te zetten op zogenoemde fixers, naar voorbeeld van de FIXbrigade in Amsterdam. Waar energiecoaches tips geven over energiebesparend gedrag en kleine energiebesparende maatregelen, passen fixers deze

maatregelen (o.a. radiatorfolie, tochtstrips, ledlampen) ook direct toe. Fixers en energiecoaches zorgen niet alleen voor meer bewustwording over het energiegebruik, maar kunnen ook helpen bij het identificeren van huishoudens met energiearmoede en het creëren van draagvlak voor de energietransitie.

Gerichte compensatie om de overheidskosten laag te houden

Omdat het tijd kost om alle woningen te verduurzamen en de energieprijzen nog niet lijken te dalen, zal er druk blijven om huishoudens ook op korte termijn verlichting te bieden. De kosten voor het Rijk (en daarmee voor de belastingbetaler) lopen hoog op als financiële compensatie niet gericht op bepaalde inkomensgroepen wordt ingezet, zo blijkt uit onze verkenning naar [zes compensatiemogelijkheden](#). Wij zien dat bij een compensatie of verlaagd energietarief specifiek gericht op huishoudens met lagere inkomens de kosten voor het Rijk beperkt blijven en de middelen terecht komen bij de huishoudens die hier de meeste baat bij hebben.

Kortom: met een combinatie van gerichte verduurzamingsmaatregelen en compensatie worden de huishoudens met energiearmoede geholpen op de lange én korte termijn.

Wil je meer weten over ons onderzoek naar energiearmoede en wat er mogelijk is in jouw gemeente? Neem dan contact op met Pien van Berkel, berkel@ce.nl

We hebben de resultaten van ons onderzoek over energiearmoede in de warmtetransitie gepresenteerd in een webinar. Kijk het webinar terug via deze link: <https://ce.nl/webinar-energiearmoede-in-de-warmtetransitie/>